



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quinquagesimusnon[us]. Obiectio p[ri]ma q[uod] regalis [et] secularis
pta[...s] no[n] sit necessaria i[n] eccl[es]ia. Solutio. Obiectio s[...a] q[uod]
pta[...s] sp[irit]ualis no[n] sit superior ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

paradiso. fed vt membra/maneam⁹ in capite nostro apos-
 tolico throno romanoꝝ potētiā: a quo noſtri eſt q̄rere:
 quid credere/ & quid tenere debeamus. ipm venerantes/
 ipm rogātes p̄ oibus. qm̄ ipſius ſolius eſt reſpondere/
 corrigere/ & ſtatuere/ diſponere/ & ſolucere: & loco eius li-
 gare/ q̄ ipm edificauit: & nulli alij qd̄ ſuus eſt: ſed ipſi ſoli
 dedit: cui oēs iure diuino caput inclinant. & p̄mates mun-
 di tamq̄ chriſto dño iefu obediunt. iuxta qd̄ ſcriptum eſt
 in ps. cxxij. Introibimus in tabernaculum eius. ad orabi-
 mus in loco vbi ſteterūt pedes eius. ipſe h̄d̄ cui hōi tota
 trinitas ad ſalutem ade & filioꝝ pleniffimā dedit p̄tatez:
 quā vnus trū aſſumpſit: quā in vnitate p̄ſone tranſuexit
 ad patrē ſuper oēm p̄ncipatum & p̄tatem: vt adorēt euz
 oēs angeli dei. Qd̄ totum dimiſit p̄ ſacramentū & p̄tatez
 Petro & eius eccleſie ſup oēm huius mūdi p̄ncipatum &
 poteſtate. vt ſicut in celo adoratur ab vniuerſis: ſic & eius
 eccleſia locus pedū eſt? veneretur ab vniuerſis: & ibi ipm
 chriſtū adorēt p̄ manus eccleſie chriſti dona & iura reci-
 pientis. huicq̄ & illuſ. Et q̄bus verbis liquet q̄ po-
 teſtas romani pontificis pleniffima eſt. & q̄ ſ. ſubijctur
 ois mundi p̄tās: & q̄ ei ſubelle de neceſſitate ſalutis eſt.
 ¶ Sanctus quoq̄ Jo. Hyſoſt. ſup illud Actū. ſ. Sur-
 gens petrus in medio fratrum &c. dicit de petro loquēs.
 Caput ſanctiffimū beati apſti ch̄oi. Eamerianus & po-
 tarius ipſius chriſti & eius theſaurorū: ad quē chriſtum q̄
 ingredi cupiunt. vt ipſe deſinit. Ego ſum oſtium intran-
 ſibius. Jo. & ad patres ingredi nō poſſunt: niſi petrus ape-
 riat. Idem paſto: bonus: celoꝝ accipiēs clauēs: qui ſa-
 pientia a patre ad cognoscendū filioꝝ ſp̄ialem ſuſcepit.
 qui a filio ſup oſes q̄ ſilij eſt p̄tatem accepit. nō vt Mo-
 ſes in gente vna: ſed in vniuerſo: obediēt em̄ a p̄e chri-
 ſtus ad ſalutē omnū mittitur cum p̄tate plena ſup oēs:
 ſic & a chriſto Petrus & eius eccleſia ad omnū ſalutē mit-
 titur. Et idem Hyſo. ait ſup illud Mart̄. xvi. Tibi dā-
 bo clauēs regni celoꝝ. Sicut filius a p̄e veniens ad ſalu-
 tem omnū mittitur cum p̄tate plena ſup oēs: ſic & a chri-
 ſto Petrus & eius eccleſia ad ſalutē omnū mittitur cum
 p̄tate. Cui ſup oſes: qd̄ nulli hōim credimus eſſe con-
 ceſſum. Beatus autē Bern. iij. lib. de p̄ſideratione. in ſi.
 plura colligendo de ſummo p̄ſite: ex q̄bus datur intel-
 ligi plenitudo p̄tatis: ait ad Eugeniū papam. De cetero
 oportere te eēt cōſidera formā iuſtitie. ij. q. vi. in p̄mis. ic. c.
 vſq̄ ad. ſ. ſeq. xxxv. q. ix. c. ſ. Sanctimonie ſpeculū. xl. diſt.
 c. ſ. Pietatis exemplar. xliij. diſt. ſit rector. vi. q. ſ. hoc au-
 tem. Aſſertorem veritatis. Fidei deſenſorem. Doctorem
 gentium. xliij. di. & lxxvi. di. quaſi. Chriſtianorū ducem. xj.
 q. iij. nemo peritor. & c. nolite. Amicum ſponſi chriſti. Jo.
 iij. Sponſe paranymp̄hū/ eccleſie. vij. q. ſ. ſicut. eſt de renun-
 niſi cū p̄dece. ſ. veni. paranymp̄hū/ q̄ ſi p̄tē nymphā. i.
 puellam. i. eccleſiam. Magiſtrū inſipientiū. xliij. q. i. cum
 beatiffimus. Refugiū oppreſſorū. ij. q. vi. ad romanam.
 Pauperū aduocatum. xj. q. iij. pauper. Diuulſorū ſpen-
 ſcij. di. diaconi. v. Turorem pupilloꝝ. lxxviij. di. per totū.
 Iudicem viduarū/ in ſuſtentione. xlv. diſtin. diſciplina.
 Vculum cecorū p̄ doctrinā. lxxviij. di. p̄ totum. Linguam
 mutorū. Mar. vij. Baculū ſenū. eſt de fo. cō. ex p̄e. lxxvii.
 diſt. c. ſ. Ultio: em̄ ſclerū. eſt de of. or. c. ſ. Maloꝝ metuz. di.
 iij. omnes. Honorū gloriā. Argam potentū. xj. q. iij. p̄ci-
 pue. Potentiffimū p̄cuſſo: em̄: fortium cor: rector: em̄. xlv. di. p̄
 diſciplina. Valleum ty: annoꝝ. Regum patrem. Regum
 moderato: em̄. Canonū diſpenſato: es. Sal terre. Vbis
 lumen. Sacerdotem altiffimū. Hicarium chriſti. Chriſtū
 dñi. poſtremo decum pharaonis. Vltus tuus ſup faciēs
 tes mala. Timeat ſpiritu ire tue: qui hōiem nō veref: gla-
 dium nō formidat. Qui te nō audierit: auditurū deū & cōtra
 ſe p̄neat. & idem Bern. ij. lib. de p̄ſideratione ad Euge-
 niū ait. Age ergo: puta repus purgationis a deſſe: ſi tamē
 meditationis p̄uenit: ſi co: mouiſti: mouēda iam lingua:
 monēda eſt: man⁹. Accingere gladio tuo. ps. xliij. gla

dio ſpiritus: quod eſt verbum dei. gloriſica manū & b̄as
 chium detrummā faciendo vindicam in nationibus: in
 crepationes in populis. in alligando reges eorum in cō-
 pedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis. ps. cxiij.
 ¶ Articulus. lix.



Estat videre quas.

dam obiectiones & dubitationes circa q̄-
 dam p̄dictorū: & illis obiectionibus ſolu-
 tionem & reſponſiones adiungere. ad ma-
 iorem euidentia aliquorū que ſ. inducuntur
 ſunt. Nam reſte p̄bo. Dubioꝝ ſolutio: coꝝ
 pioſio: eſt inueſtigatio veritatis. Et licet ex ijs que iam
 determinata ſunt: ſolui poſſent dubitationes & obiectiones
 nes circa materiā hanc fieri poſſibiles: tñ ad pleniffimā
 tellectū bene eſt quaſdā dubitationes inducere: vt ex
 rum ſolutione magna veritas eluceſcat. nam canon dicit
 q̄ fructus diuinus eſt iuſtitia ſepius recenſeri. xxx. q. ix.
 graue. ¶ A Eſt autē p̄ma dubitatio circa id qd̄ ſ. dicitur
 eſt p̄tates: ſz ſp̄ialem/ que ſacerdotū eſt. & reſpoſale q̄
 regalis vocatur. videtur em̄ q̄ regalis p̄tās non ſe neceſ-
 ſaria in eccleſia: neq̄ ſit inſtituta dei voluntate. nā Dar.
 vj. dicitur & Luce. xvi. Nemo p̄r duobus dñis ſeruire. de
 peni. di. ſ. hoc autē. n. nemo em̄. poſt duas colūnas. & de
 pe. diſt. ij. ſ. romanos. n. afs. c. nemo p̄r. quāru quū dñi
 ſp̄iale ſit neceſſariū ad ſalutē fidelū: nō oportet aliud
 dñum eſſe in eccleſia. & p̄cipue: q̄ reſpoſale dñum videtur
 tur habere oppoſitionē ad ſp̄iale. quū per temporale ſes
 pe impediuntur ſp̄ialia. q̄ laici clericis oppido ſunt infe-
 ſti. ij. q. vij. laicos. Item regale dñum ex p̄miſſione diui-
 na & nō ex inuentione vel cōmiſſione p̄cellum eſt popu-
 lo iſrael: in quo tñ boni reges fuerūt. viij. q. ſ. audacter. ſ.
 illud qd̄ eſt ſolum ex dei p̄miſſione: videt eſſe illiū: & cal-
 pabile. mala em̄ p̄mittuntur a deo: nō approbantur. ad b̄
 xxx. q. ſ. hac rōne. ibi. qd̄ em̄ p̄mittimus nolentes p̄cipi-
 mus: quia malas voluntates hōim ad plenum p̄hibere
 nō poſſumus. & diſt. iij. deniq̄. & xxx. q. v. nec mirū. n. nec
 ideo quiſq̄. & cum vſi. colū. igitur p̄tās regia velut mala
 nō eſt vtilis eccleſie: neq̄ deo eſt inſtituta. ¶ Ad hoc d̄
 cendū eſt. q̄ vtraq̄ poteſtas eſt a deo: non ſolum p̄mittit
 teſ: ſed etiam operāte. xxiij. q. iij. queſitū. & de ſpiritu ſa-
 tis patet. & xx. di. c. ſ. rit. diſt. ita dñs. De reſpoſali vero p̄-
 batur Prouerb. vij. Per me reges regnāt: & legum codi-
 ces iuſta decernūt. per me p̄ncipes imperant: & potentes
 decernūt iuſtitiam. & Sal. vi. dicit ab ipſis regibus.
 Data eſt a dño p̄tās nobis. & virtus ab altiffimo. cū multo
 tis alijs auctoritatib⁹. Et q̄ deus & natura niſi ſi ſuſtra
 faciunt: Ideo vtraq̄ p̄tās ordinata eſt a deo: ad vtilitatē
 humane multitudinis. Neceſſitas autē & ratio diſtinctionis
 nis harū poteſtatū ſumitur ex duplici populo: ſz clericorū
 rum & laicoꝝ: qui ſunt velut duo latera eccleſie: ſz ſi coꝝ
 ris. Poteſtas ergo ſp̄ialis peſt clericis. temporalis autē
 laicis. ad hoc. xvi. di. cum ad verū. xij. q. ſ. duo. eſt de ma. &
 obe. ſolite. Aſſignatur autē & aſter harū poteſtatū diſtinc-
 ctio ex duplici vita: ſz ſp̄iali & terrena. Nā ad p̄tatem ſp̄i-
 ritualem priuent ea q̄ ſp̄iali vite attri buuntur. Ad tempo-
 ralem autē illa que reſpoſali vite ſunt neceſſaria. Dicit autē
 vita ſp̄ialis hois: qua aia viuūt ex deo. terrena vero vo-
 catur: qua coꝝp ſuūt ex aia. facit de pe. di. ſ. hoc autē.
 n. reſuſcitatus coꝝpore. vltra Colū. ¶ Ad illud autē quod
 obiicitur p̄mo de duobus dñis: dicendū eſt q̄ nemo p̄r
 duobus dñis ſeruire: quū ſibi repugnat. vt no. in pe. c.
 ſ. hoc autē. n. nemo em̄. in gloſ. exigentibus p̄raria. vide
 Hyſo. exponēs hoc verbū ait. duobus dicit: qui cōtra-
 ria inuigunt. concordia multos vnū facit. vt ibi. multas
 dinis credentiū erat co: vnū: & aia vna. Actū. iij. xij. q. ſ.
 dilectiffimis. eſt de ſum. tri. c. ij. verum. vbi de hoc. Pote-
 ſtas autē regalis quū ordinata eſt: nūq̄ diſcordat a ſacer-
 dotali: ſed ei concordat: ſicut vita terrena ſubmittitur
 ſp̄iali: & vita ſp̄ialis collaborat terrene: ſic p̄tās regalis
 obſequitur

An pote-
 ſtas ſp̄i-
 talis ſit
 ſuperior
 ſp̄iali.

Et
 p̄tās
 p̄bo

obsequi facer dotali: hec illi consilii et eam dirigit. xviij. di. quia dubiter. c. duo. c. si imperator. **¶** Quid aut additur de oppositione haru duaru potestatu quodammodo veru est: no veru sunt em opposite pdicte potestates inquan tu condiciunt vnu comune: qd est potestas. non aut sic sunt opposite qvna repugnet alii: et excludat ipsam: aut impediatur. immo vna iuuat alia: vt dicitur est. xviij. di. quum ad veru. xxiij. q. v. principes. Si aut aliqui repositale potes tatem habentes repugnat spirituali: aut ea impediunt: hoc er inordinata voluntate eoru pcedit abutentiu potes tate sibi commissa: et no ex conditione ipsius potestatis: que in obsequiu spualis ordinata est a deo: vt pre. c. principiu. et xxiij. q. v. et q. liij. qn. h. intendat charitas vestra quid di ca. quia hoc prinet ad reges seculi christianos vt repositi bus suis pacata velint matri sua ecclesia vnde spualiter nati sunt. **¶** Ad id aut qd scdo obijcit qd regalis potes tas est pmissa no concessa: vel commissa a deo. dicitur est qd potestas regalis fm se bona est: et ad utilitate humane so cietatis ordinata a deo: vt probatu est. **¶** Et qd pz et eo/ qd deus ipse moyses pcepit ppro israel: qd licet no esset rex: m regale officiu exercebat regedo er iudicando populum. **¶** Et qd. xviij. c. et qn p totu. et. xlv. di. disciplina. et de renun. nisi cum pde. s. ne pures. David quoq diuina electione assumptus est ad regia potestatem. i. Reg. xvi. l. q. vii. si quis omne. a. q. vii. s. his ita respodet. ibi. dicitur ergo. Alij etia plures diuina voluntate affectu sunt ptre regia: quu d: ptas vel dntatio regia pmissa ppro isrl rpe samuelis regē petenti. no tanqua mala malitia culpe: sed tūq mala ma litia pene ad onus et punitioe culpe illoiu qui perierūt sibi dari regem er inordinata voluntate qua minus cōfī debant de deo qd de hoie. vñ dicitur est ipsi samueli a deo quū filii israel regē peterūt: Nō te abiecerūt: sed me ne res gnem sup eos. i. Reg. viij. **¶** Quid aut fuerit tūc pmissum tāq penale ptes: vt iure regio qd eis pnuuntiauit samuel: quod quide ius no est recte pncipatū: sed tyranice dominas tium. et subditos similiter opprimentiū: vt. s. reig. l. ij. ar. qn. prima causa. **¶** B. Alia dubitatio est circa id qd dicitur est potestatem spuale esse superiorē repositale: et qea instituit iudicat. Videt em hoc non esse veru. nā sup illud ps. l. **¶** Tibi soli peccauit. dicitur glof. Rex omnibus est superior: ideo a deo qui est maior: eo pmiēdus. Si quis de populo peccauerit deo peccauit et regi. Rex nō no habet hoiem q sua facta diiudicat igitur spualis potestas nō pot iudis care temporalē. Adhuc. i. per. ij. dicit. et ex de maio. et obe. solite. Subiecti estore omni humane creature. ppter deu: sine regi qn pcelleri. si q rex pcellit: no est subiect? alicui? iudicio. ar. r. di. inferio. Adhuc dato qd i spualib? ptas tē? potestatis subdatur spuali: tū in causis secularib? et in iudis cns terrenū nō videt ei esse subiecta. ad hoc. xviij. disti. cū ad veru. et di. qm. et alius canon dicit. Alia est ratio caus sari seculariu atq diuinaru. facit et de pmissis. sicut episse. cum si vnde dicit hugo in li. de sacramētis: Spualis potestas no ideo pñdet vt terrene in suo iure p iudiciū fas ciat: sicut ipsa terrena potestas qd spuali debet nūq sine culpa vsurpat. ad hoc. xviij. di. si imperator. xxiij. q. viij. cō? uerjos. Item in veteri testamēto: qd erat figura noui: fas ceratotes erat subiecti regibus in repositalib? saltē: quare similiter tū nouo tpalis ptas erit supior: spuali in causis secularib? qnis sit ea inferior: i causis spualib?. p hac ras sioe facit. xxiij. q. viij. s. ecce. xviij. di. si eps metropolitano. **¶** Ad hanc dubitationē dicitur est qd indubitate spua lis ptas omnib? modis est supior: tpali: vt est. s. in primis ar. sepe obiectus. vñ dicit hugo in li. de sacramētis. Quatu vna spualis dignio: est qd terrena: et spūs qd corpus: tantū spualis potestas secularē potestatem honore ac dignitate pcedit. ad hoc. xviij. di. duo. et de maio. et obe. solite. **¶** Ad illud ergo qd obijcit primo qd rex nō habet hoiem q sua facta iudicat: dicitur est qd nō iudicat ab hoie: s; a deo verocius vice spualis ptas agit. p hac hęc solutio. xxiij. q. ij. quos deus. et de tranla. quarto. pōt etia dicit qd rex il

le qui nō habz hominē qui facta sua diiudicat: est summi? rex spualis scz summi? poteser: qui a solo deo iudicaf: nō tñ ab hoie de iure. it. q. iij. alio: et. di. si papa. interdū tñ causa humilitatis alioiū iudicio fe subijcit. s. q. viij. nos. s. ij. q. v. audiri. Nā certū est qd iste rex spualis ppter alios reges repositales diiudicat. et q. vi. alius ite. et de sup. ne. pla. grandi. lib. vi. **¶** Ad secūdu qd dicitur de pcelleria regis: dicitur qd rex pcellit nō simpliciter: sed in ordine reposita lium potestatu. ar. ad b. et de elec. fundamēta. s. vt er go. ibi: Nullus imperator: seu rex. et sequit: pnceps marchio. Sicut em aliquid dicit pmiū simpliciter: vt deus Joā. s. In principio erat verbū. aliquid pmiū in genere: vt sup? mū corpus qd est pmiū in ordine corpus: sic d: aliq sum? pliciter in ecclesia pcellere: vt summi? poteser: christi vica riu. et. di. c. s. ibi: que aper tante dignitatis atrollit. Aliq autē d: pcellere in aliq ordine: vt archiepiscopus in suo col legio. xvi. di. plectia. h. archiepiscopus byter in suo col obe. c. s. **¶** Et rex in ordine potestatu sibi subiecrari: vt pre. s. vt ergo. et ar. dist. viij. que cōtra. **¶** Ad tertiu qd obijcit spualis nō facit iudiciū repositali in suo iure: dicitur est qd spualis potestas si terrena potestatem iudicat ratioe des licti commisi non abutit sua pte nō facit em iudiciū sed exerceat debitu: et vritur iure suo. et de elec. cū ecclesia vulterana. sicut em spūs constitutus est ad dirigēdu coz pus. xxiij. di. sedulo. ita spualis potestas constituta est ad dirigēdu repositale. xviij. dist. duo. **¶** Preiudiciū autē de quo intendit hugo: debet intelligi quātū ad terrenas posses siones qz habet spualis potestas: que sicut dicit hugo: nūq ita elongari possunt a regia potestate: quū si ratio postulauerit et necessitas: de ipis possessioib? terrena po testas habeat patrociniū: et illi ipse possessiones debeant in necessitate obsequiū: tunc ergo faceret iudiciū spuas lis temporalis: si obsequiū qd regie potestati debet p pas trocinio ipsaru possessionū negaret quū oportūm eēt. opo: ter em reddere que sunt cēlaris cesari. **¶** Dat. xxiij. **¶** Dar. xij. et Luc. xx. et xxiij. q. viij. cōuenio: hec tñ intelligē da sunt fm ea que legunt et no. e. c. scdm. et ex de cens. c. s. et declarauit. s. xxiij. ar. in prin. Si aut spualis repositale ius dicit pro delicto: sicut repositaliter: sicut spualiter: nulluz ei iudiciū facit: quia exequitur illud qd de iure pōt et debz vt dicitur est. **¶** Ad id quod obijcit quarto de veteri testas mento. dicitur est qd sacerdotiū veteris testamēti carnas le erat: et p carnale ppgationē succedebat. ad hęc. viij. et ij. c. licet esset ordinatū ad spuale obsequiū: licet figura esset spualis sacerdotij noui testamēti: qd nō est p succes sionem carnale. viij. q. s. sed in antiocheno. cum omib? ca. seq. qn. **¶** Ideo et ea parte qua illud sacerdotiū erat car nale et terrenū: erat terrene potestati. scz regali subiectū: sed in quātū erat spuale: fm obsequiū et fm figurā pmissa nebat ei. vnde reges a sacerdotib? vngēbant. et de sacra vnc. c. viico. et p hac episse hęc solutio. ij. q. viij. s. item cum balaam. h. sed notandū ibi: dicitur ergo. **¶** Hel dicitur qd in veteri testamento pnuirebant temporalia in mercedē. et de cele. mis. cum martbe. s. ceterū. qui. s. ad istā materiā bene facit. et ideo tūc summa potestas erat potestas ter rena. In nouo aut testamēto summa ptas est ptas spuas lis: quia in eo eterna et spualia pmissunt in mercedē. vt pre. s. ceterū. temporalia nō adduntur ad necessitatē et su stentationē. fm illud Martb. vi. **¶** Quere primū regnum dei et iustitia ei: et hec oia adiciēt vobis. q: spualia sine repositalibus diu esse non possunt. i. q. iij. qz obiecerit. vñ in nouo testamento subdit potestas repositalis spuali non solū in spualibus: sed etia in repositalib? vt hz ordinē et fis nē ad spualia. ppter qd pōt iudicari ab ea: et puniri reposit aliter et spualiter quū sua potestate male vñt cōtra deū et ecclesiam agendo. xxiij. q. v. pceptum. et sepe. s. dicitur est. **¶** Et quo pzfalstas opinionis quodūdam dicentiū qd papa pōt in spualibus: qui pōt quide regē terrenū vt ho minē sibi subiectū in spualibus excoicare: et si sit heretic? eū iudicare: et ab ecclesia expellere: nō pōt tñ ei potestatem

An pote
stas spri
nalis sit
superior
tpali.

temporalē auferre: nec enī expellere de regno tēporali: q̄
 nō subdit ei in tēporalib⁹. Mouent aut̄ illi ad hoc dicen
 dū ex duobus. Prīmū est: quia nulla potestas extendit se
 ad ea q̄ nō sunt sui ordinis. Tēporalia nō sunt extra ordi
 nē spūalis potestatis: et p̄tinent ad ordinē tēporalis pote
 statis: quia in tēporalib⁹ nō pōt spūalis p̄tās aliq̄ iudicā
 care vt iuribus p̄e. Scdm̄ est vt dicitur: quia infideles pōt
 sunt fidelibus dñari. r. q. iij. iulian⁹. r. xij. q. i. quid culpaf.
 Sed fidei ceteris p̄tā vocē ignoat: q̄ si spūalis potestas
 pōt regē terrenū ab ecclia expellere. r. v. dif. duo. pōt etiā
 subditos ab eius dñio subtrahere. ad hoc. r. xij. q. v. p̄ceps
 prum. r. vj. q. vi. maiores. et de here. ex cōmunicamus. f. s. si
 nō. c. si. l. c. iij. dif. hadrianus papa. in fi. et de penis. felicit.
 lib. vj. et de sup. ne. p̄e. grand. li. vi. Ad illud qd̄ inducit
 de duplici ordine potestatis: dicendū est qd̄ nō sunt diuersi
 sic ordinēs quin vnus reducat̄ in aliū: sicut ordo corpora
 lium/alius est ab ordine spūaliū: et tñ corporalū ordo
 subest ordini spūali. r. vj. di. si imperato. Ad id aut̄ qd̄
 inducit de principib⁹ infidelū: dicendū est sicut doctores
 ponunt: qd̄ nullo mō instituedū sunt infideles sup̄ fideles
 de nouo: qd̄ cederet i periculū et scādālū fidei. vt. s. pbatū
 est. l. vij. ar. n. et vt nō fiat. Dominatio nō infidelū p̄ceps
 tolerat a fidelibus p̄pter scandālū euitandū. ar. bonum.
 r. xij. q. i. s. iā nunc. tñ possit p̄ eccliam tolli: qd̄ infideles sue
 infidelitatis merito merent̄ potestātē amittere iuxta illud
 d. d. d. b. r. i. Aufere a vobis regnū et c. r. xij. q. vii. si de
 rebus. et c. si qua. **A**lia dubitatio est circa id quod
 dicit̄ est potestātē spūaliē nō esse subiectā tēporali. vs
 dicit̄ em̄ qd̄ ei sit subiecta: quia vt ex plurib⁹ auctoritatib⁹
 bus colligit̄: de rebus terrenis quas possidet. sacerdotas
 lis potestas debet obsequiū et tributū tēporali: vt. s. p̄ba
 tum est. r. xij. ar. in p̄in. vide ibi. l. n. octauo et sequenti.
Ad hoc dicendū qd̄ spūalis potestas vno mō pōt confi
 derari quantū ad res quas possidet. Alio mō quantū ad
 ipsas p̄sonas que sunt participes spūalis p̄tās. Quātū
 aut̄ ad res q̄s possidet. est distinguendū: qd̄ ecclia qdā possi
 det sote spūali et iure diuino: vt p̄micias et decimas et
 oblatiōes: et que p̄ sepulchris dant̄: que deputata sunt ad
 sustentationē ministrorū diuini cultus. et quantū ad ista
 nō subdit spūalis potestas tēporali: quia de istis neq̄ p̄o
 istis neq̄ tributū debet: nec obsequiū aliquod p̄tati tēpo
 rali. hec em̄ sunt quodā mō spūalia: qd̄ amēta et attributa
 sunt iure diuino officio spūali. ad hec. r. vj. q. i. s. noua
 rū. in. l. placet. et. l. generaliter. et. c. reuertimini. ij. q. vii. de
 cimas. et. q. i. hanc consuetudinē. et. c. sanctorū. r. xij. q. viij. s.
 ecce. cū. c. seq. s. q. iij. puenit. r. xij. q. i. s. et de dec. c. i. c. tua. et
 quasi p̄ totū. et de immu. ecclie. nō min⁹. c. aduersus. et de
 nō. sig. cā carpētis plebis. et qd̄ nō. i. q. i. in summa. Quē
 dā nō possidet sote tēporali et iure humano vt titulo vē
 ditōis/et cōcessiōis saluo debito seruitio: et p̄ his debz
 p̄tās spūalis p̄ncipib⁹ vel dñis tēporalib⁹ cōsueta seruis
 tia et tributa: qd̄ res trāsit cū onere suo. et de pig. et literis
 et de dec. cū nō sit. et nō. plene et de cēn. c. i. in glof. sed qd̄
 dices. et. r. xij. q. viij. s. hinc dat. Tā mē de his distinguendū
 est etiā fm̄ h̄ug. de sancto victore: qd̄ h̄ug. concedit ecclie
 sic solū fructus possessionis ad vsū: nō tñ cōcedit potes
 tates exercende iustitie. Quōq̄ nō simul cōcedit et vtilitas
 et p̄tās. In primo casu ecclia habz vsufructū possessionis
 et ville vel castri: qd̄ nō potestātē iustitie exercēde. In scdo
 nō casu totū. ad hec et de re iudi. c. abbatē. li. vj. et ne cler.
 vel mo. ep̄s. li. vj. et de r. p̄. i. archiepiscopatu. Quātū aut̄
 ad p̄sonas ipsas: dicendū est absolute qd̄ p̄sone oēs q̄ vire
 spūali deputate sunt: nullo mō subsunt potestati terrene/
 nec de ipsa habet iudicare terrena p̄tās. r. ij. q. ij. eccliaz
 seruos. et de vi. et hone. cler. c. vj. et de cler. cōm. clerici. q.
 lib. vj. r. q. i. quasi p̄ totū. **A**d id qd̄ dicit̄: et obiect̄ de tribu
 to dicendū est qd̄ nō soluit tributū p̄tās spūalis tēporali/
 sicut superiorū et in recognitionē dominij: sed qd̄ stipediū
 p̄ pace et quiete qua debet ecclia et ecclie bona tueri et
 defendere. hec solutio p̄bat̄ et p̄lle. r. xij. q. viij. tributū. de

An pote
 stas spū
 rualis
 subiecta
 sit tēporali:
 necne.

hoc s. arti. r. xij. q. octauo. et sequē. **A**lia dubitatio
 est circa id qd̄ dicitur est qd̄ iure diuino spūalis p̄tās p̄ba
 beat tēporale. cōtra qd̄ dicit̄ plura esse vidēt̄. Et primo cōp̄tē
 quidē qd̄ quū he potestates distinet̄ sunt nō p̄tē eide con tur
 uenire. Itē potestati tēporali cōuenit vti gladiū materialē: sed
 li. vñ dicit̄ ap̄t̄ ad Rom. r. ij. et. r. xij. q. v. nō solum. nō sine
 causa gladiū portat. glof. i. habet iudiciaria potestātē: sed
 materialis gladiū nō cōuenit p̄tati spūali. r. xij. q. viij. s.
 licet. cum oibus. c. seq. et ne deri. vel mo. clericis. et. fen
 tētia. et p̄e. c. in archiepiscopatu. ij. q. viij. s. itē. cū balaam.
 s. sed notandū. qd̄ nec ei cōuenit habere potestātē tēpo
 ralem. Itē christ⁹ nō habuit potestātē tēporale: immo cā
 fugit. Joan. vi. quare nec eius vicarius ipsam h̄. Itē sicut
 dicit̄ Bern. iij. li. de cōsideratione loquēs ad Eugēniū
 de imperialibus insignib⁹ et ornatis vel apparatus. In
 his nō successit̄ petro: sed est tñno: quare diuino iure
 competit nō Petro: neq̄ successoribus ei⁹ tēporalis pot
 testas. vñ nec legit̄ christ⁹ dedisse petro tēporale p̄tātē:
 nec petri p̄tātē h̄mōi exercuisse. **A**d hāc dubitationē dī
 cendū est qd̄ sicut. s. l. v. ar. s. et dicit̄. satis est declarātū qd̄
 spūalis p̄tās p̄bas tēporale sup̄iorū et excellētiorū modo.
Ad id qd̄ primo obiect̄ de distinctione p̄tātū: dicens
 dū est qd̄ he p̄tates distinet̄ sunt: et tñ vna p̄tātē in alia
 et excellentiorū mō: sicut virtutes corporū inferiorū distinet̄
 et sunt a virtutib⁹ corporū superiorū: et tñ p̄tātē in ill
 his mō nobilioris. Et dicendū qd̄ licet sunt partes distinet̄:
 tñ eidem p̄sone p̄uenire possunt. sicut in eadē potētia in
 tellectiue sunt sciētie distinet̄: et qd̄ habet quodāmodo cōs
 titiōis oppositas: vt sciētia speculatiua et practica. q̄nis
 eadē p̄sona vtrāq̄ p̄tātē habeat nō tñ eodē mō vtrāq̄ ex
 ercet. sicut p̄ satis et dicit̄ superius. **P**ōt etiā dicit̄ qd̄
 p̄tās regia spūalis et t̄p̄alis nō sunt due potēties: sed due
 partes vni⁹ regie p̄tās p̄fecte: quā vna sola est in regi
 bus terrenis et mō inferiorū. In spūalibus autē est vtrāq̄
 et modo excellentiorū. vnde in p̄tatis ecclie et p̄cipue in
 summo plato est p̄tās regia tota et p̄fecta et plena: in p̄n
 cipib⁹ autē seculi est fm̄ partē et diminita. ar. ad hoc et de
 vsu. pal. ad honore. **A**d id qd̄ obiect̄ seculo de gladiū
 dicendū est qd̄ spūalis potestas sicut h̄z duplicē p̄tātē:
 sic h̄z duplicē gladiū. Nā sic gladiū iudiciaria p̄tās in
 telligit̄: vt. s. dicit̄ est. h̄z gladiū spūaliē ad puniē
 dum spūaliter. materialē ad puniēdū corporaliter. r. v.
 q. vj. auctoritatē. et de senē. exco. dilecto. li. vi. Et sicut po
 testatē spūalem h̄z fm̄ immediatā executionē tēporalem
 aut h̄z fm̄ imperiū et directionē: sic dicit̄ habere vtrumq̄
 gladiū diuersimode. Nā spūalem h̄z fm̄ vsū: tēporalem
 aut habet fm̄ nutū: et hoc est h̄re digniorū mō vñ de. Ber.
 iij. lib. de cōsideratiōe ad Eugēniū loquēs ait: Quid tu
 demno vsurpare gladiū tentas: quē semel iustus es repot
 ner in vaginā: quē tñ qd̄ tuū negat nō satis mibi videt̄ at
 tendere verbū dñi dicentis: Reuertere gladiū tuū in vagi
 nā. Joan. r. vij. d. d. b. r. xij. Tū ergo et ipse euaginā
 dus ad tuū nutū: alioq̄n si nullo mō ad te p̄neret et is. di
 centib⁹ ap̄t̄is: Ecce gladiū duo h̄z. Quē. r. xij. nō respōdit̄
 dñs: satis est sed nimis est. Itē qd̄ est ecclie: et spūalis
 scz gladiū et materialis: sed is qd̄ p̄ ecclia ille nō et qd̄ ec
 clia exercētus: ille sacerdotis is militis manu: sed lane
 ad nutū sacerdotis et iustum impatoris. eandē auctoritatē
 possit. s. in. r. xij. ar. circa p̄n. n. qd̄ aut. Quid dicit̄
 intelligit̄ verbū istud cōuertere gladiū et c. vide. r. xij. q. viij.
 s. i. **Q**uid autē sit habere gladiū materialē ad nutū/
 quidam sic exponūt: qd̄ spūalem potestatem habens pōt
 suadere annoz sumptionē et maleficos p̄ncipi secularū
 ri cui materialis gladiū cōmissus est: et pōt diuinā legem
 exponere et p̄dicare. in qua. r. xij. r. xij. q. v. hinc ap
 parer. s. h̄z solū. p̄cipit. Maleficos nō patieris viuere. in
 nutio qd̄ ista nō est aliud qd̄ diuine legis p̄dicatio: et vt p̄n
 cipes diuine legi obediāt exhortatio. Nā nutus est signū
 voluntatis: per p̄dicationē aut et exhortationē spūalis po
 testas indicat se velle fieri vindictā de malefactoribus: et

et p̄tātē
 p̄tātē
 p̄tātē
 gladiū

habet
 gladiū
 materia
 lē ad nutū
 et c.

iste natus quedā iussio est. Tñ pter hāc iussione requirit iussio p̄ncipis secularis imperātis actū militi vel minis tro aut ē gladio materiali vti. vñ sicut in opatione q̄ ali q̄d agim̄ p̄ exteriora mēbra: req̄rit volūtas vniuersalis t̄ q̄ mouēs p̄mū t̄ remotiū. t̄ volūtas p̄ricularis tāq̄ mouēs p̄mū: t̄ virt̄ motiua mēbroꝝ tāq̄ exequēs. Sic t̄ in coposali punitiōe spūalis p̄as se h̄z sicut p̄mū mouēs: et ideo d̄: inuere. p̄ncip̄s vero spūalis se h̄z sicut mouēs p̄mū: t̄ ideo dicit iuberē: q̄ immediate imperat exercitū actū. minister vero p̄ncipis exēgatur actū punitiōis. ad hoc r̄ij. q. viij. s. h̄is ita. cū. c. seque. v. q̄ ad. s. iij. in regis stro indusue. facit qd̄ no. et de ex. p̄e. ex. lris. in glos. nō p̄ h̄bet. r̄ij. q. v. s. h̄inc apparet. t̄. c. non frustra. et qd̄ no. et de homic. petiit. in glos. de istis gladijs. adde hic qd̄ scrip̄t. i. in. n. parte. s. ite q̄stione. n̄. de duob̄ gladijs in ar. lviij. C̄ Ad id qd̄ obijcit tertio de christo dicitū est qd̄ christus p̄stitutus est rex tā in spūalib̄ q̄ in spūalib̄: tamē in terris viūs regnū terrenū spūaliter administrare noscitur. vñ d̄ in Joā. viij. Regnū meū nō est de hoc mūdo. vñ d̄ h̄ysto. hoc dicit qm̄ non tenet regnū vt hoc reges terreni tenēt: s̄ qm̄ desup̄ habeat p̄ncipatū q̄ nō est h̄y man̄: s̄ multo maiō: t̄ clariō: vñ subdit. s̄ ex hoc apud nos est regnū meū t̄. Quid dicit hic regnū ei⁹ qd̄ est apud nos imbecillitate qm̄ a ministris h̄z fortitudinē. superi⁹ d̄o regnū sufficiens est s̄b̄p̄s. nullo indigēs. quomō grānus b̄ verbū exponit. vide. r̄ij. q. iij. s. i. Itē sup̄ illud qd̄ sequit̄ ibi: Nūc aut̄ regnū meū nō est h̄nc. Aug. Nō dicit nō est hic. hic est em̄ regnū ei⁹ vt̄ in fine seculi h̄ns inter se cōs mista zisania vt̄ ad in essem: s̄ tñ nō est h̄nc q̄: peregrinā in mūdo. Vel fm̄ Th̄ophylū ideo nō dicit nō ē hic: sed nō est h̄nc. Nā regnat in mūdo t̄ vt̄ illi⁹ p̄uisione: et iura vōrū cūta disponit. nō aut̄ est ab infinis cōstitutiū regnū ei⁹ h̄z celitus t̄ ante sc̄la. C̄ Itē d̄ h̄yst. Quū dicit regnū meū nō est h̄nc nō p̄uat mūdum a sua p̄uidētia t̄ p̄latione: sed ondit regnū suū nō esse humanū neq̄ corruptibile. adde hic qd̄ scrip̄t. s. r̄vij. ar. s. ad illa. n̄. ii. t̄. r̄ij. ar. n̄. ad illud. S̄ister iudiciaria potestātē exerceat nō sit sup̄ res spūales: vt nobis exemplū tribueret dedinādi tēporaliū imp̄ationē t̄ solitudinē: et tunc offēderet q̄ illi q̄ potiorib̄ in rētri esse debēt in ferio: ib⁹ nō debet occupari. vñ Act. v. dicit apli. Nō est equū nos derelinquere d̄b̄ dei t̄ ministrare mēsis. facit ad hec. r̄j. q. i. te quidē. vñ t̄ sup̄ illud Luc. xij. qd̄ christus ait. Quis me p̄stituit iudicē aut̄ d̄uiforē. i. facultatū sup̄ vos: dicit glos. Ambro. Bene terrena dedimar: q̄ p̄pter diuina descederāt. nec iudex dignat̄ esse licitū t̄ facultatū arbitri vñ uolū h̄ns motuoz iudiciū t̄ arbitriū meritoꝝ. Nō q̄ qd̄ p̄tate: s̄ a quo postules intuentū est. nec maiorib̄ intēto animo p̄tes mino: ib⁹ obstrepēdū. S̄ister Joā. vj. ha bēt q̄ christus postq̄ turbas pauit: in q̄ regale officium exercuit: voluerūt ipm̄ facere regē. ipe aut̄ fugit in montē. in b̄ nos erudicēs mūdanas cotemnerē dignitates: vt dicit glos. adde hic qd̄ notauit. s̄. in. r̄vij. ar. s. ad illa. n̄. ii. ad illud. t̄ p̄ra in. ij. p̄e in ar. lviij. in. s̄ ite q̄stione istā. Sed licet christus nō exercuit regis dignitate spūalem: nō p̄pter hoc sequitur qd̄ ei⁹ vicarij eā exercere nō debeāt: t̄ p̄p̄e in casib̄ necessarijs. Nā etiā plura t̄ alia christus nō exercuit quoz p̄tatem habuit: q̄ tñ exercēt ei⁹ vicarij. Nō em̄ legitim̄ qd̄ christus baptizauit baptismo aque: t̄ tñ excellētē potestātē tribuit in oibus sacris. s̄. q. i. sicut christus. de con. dist. iij. aliud. Nec legitim̄ qd̄ diuersis linguis locut⁹ fuerit: t̄ tñ habuit donū linguaz. t̄ vniuersas literas gratis dadas. a tñ vero t̄ baptizauerunt. Act. ij. r̄. viij. t̄. r̄. de con. di. iij. p̄p̄e. t̄ locuti sunt vā r̄is linguis. Act. ij. s̄ p̄s etiā apostoli aliqua p̄tē miserūt quoz habebāt potestātē: ne impedirētur a pctōib̄. p̄pter qd̄ dicebat aplus. s̄. ad 2. oz. j. Non misit me christus baptizare. sed euāgelizare. Multa etiā christus dicitur sic ap̄tollis exequenda et ordināda in ecclesia: que ipse per seipsum nō egit aut̄ ordināuit. ad hoc ar. r̄. di. eccle

stificatū. et de cele. mis. cū marthe. s. verū. de con. di. ij. li quido. Et q̄ b̄ oibus hoc p̄t accipi. q̄ licet christus spūalē potestātē nō exercuit: tamē ip̄s vicarij ip̄s exercere p̄t. et qui s̄. sint le. per venerabilē s̄. r̄onib̄. q̄uis exēplo christi nō debeat se regulariter in iudicijs rerū spūalium implicare. vt. r̄. q. i. te quidē. ij. q. viij. epi. lectionē. s̄ in casibus t̄ in causis necessarijs: vt. s̄. declaratū est. r̄. r̄. ar. n̄. ite Joā. papa. C̄ Ad id qd̄ obijcit quarto. qd̄ in tempore alib̄ papa nō succedit petro: sed constantino: dicendū est qd̄ petro succedit in potestate spūali p̄t eā iure diuino petrus habuit. t̄ ipse s̄ister h̄z: vt est expressum. r̄. di. c. s̄. sed put̄ papa h̄mōi p̄tatem h̄z iure humano: sic succedit constantino. qd̄ aut̄ op̄e ius humanū supra ius diuinū dicitū est. s̄. lvi. ar. s̄. ex h̄is aut̄. n̄. vero cōsiderādū. C̄ Ad id aut̄ qd̄ addit qd̄ non legit christus dedisse potestātē tēporalē petro: dicendū est qd̄ cui cōmittit p̄ncipale: intelligit cōmissum t̄ accessoriū. et de fo. cō. si diligēt. et de do. post diuoz. de p̄udētia. et de regu. iur. a ccessoriū. li. vj. vñ christus cōmittēdo petro spūales potestātē q̄ p̄ncipalis est: intelligit cōmississe spūalē. Et etiā qd̄ spūalis p̄tē sit spūali. sicut vñ ius inferiori in sup̄iori: ideo in ipa collatiōe clauū regni celozū. Matth. xvi. et in cōmissione ouī suarū Joā. vlt. intelligit dedisse christus petro simul t̄ potestātē t̄ spūalē iurisdictionē. N̄le intellect⁹ videt̄ approbari p̄ Innoc. iij. et de ma. t̄ ob. solite. s̄. nos autē. in. fi. C̄ Ad id aut̄ qd̄ addit de petro qd̄ tēporalē potestātē nō exercuit: dicendū est qd̄ sicut christus multa reliq̄t aplis exequēda t̄ ordināda. que ipse nō exercuit: sic t̄ apli plura reliquerūt exequēda suis successorib̄ q̄ ipsi nō exercuerūt nec ordinauerūt: vt p̄e. s̄. verū. c. cū marthe. fm̄ em̄ diuersos ecclesie status t̄ diuersa tēpora congruit t̄ expedit alia et alia. ar. r̄. di. necesse est. et de cōsan. t̄ affi. non deber. In ecclesia siquidē p̄mitiua opus erat p̄dicatiōe t̄ miraculis ad p̄uertēdū incredulos vel p̄nuicēdū. Opus erat etiā patientia t̄ tyrannoz p̄secutionē: vt fides nō deficeret h̄ inualerēt. Postea vero fuit opus r̄onibus t̄ scripturaz expositionib̄ t̄ p̄ullulātes hereses in ecclesia: qua dilatarā t̄ roborata exequēda est potētia cōtra rebelles t̄ aduersarios ecclesie: p̄ra q̄s spūalis p̄as a p̄tē spūali s̄z deli sup̄ quā h̄z auctoritatē requirere p̄t. t̄ debet auxiliū t̄ obsequiū. r̄. q. v. administratores. et de maledic. c. ij. vñ brūs Aug. in epla ad bonifaciu cōmitē inducit quandā obiectionē hereticoz dicitū qd̄ ecclesia nō d̄z reges vocare in auxiliū cōtra aliq̄s: q̄ apli hoc nō fecerūt: s̄ soluit h̄c obiectionē: et eo qd̄ diuersis r̄ibus diuersa congruit agere. r̄. q. iij. si ecclesia. t̄. c. p̄e. nō inuenit. per que. c. Aug. p̄p̄icue p̄t qd̄ plura nō exercuerunt apli q̄ successorē eoz exercere d̄nt t̄ p̄t. t̄ hoc p̄pter diuersam conditionē temporū. vñ si spūalem potestātē habētes vtunt̄ b̄ tpe potētia spūali nō sup̄ius declarato t̄ ip̄s p̄tātis t̄ insignijs t̄ apparatib̄: nō faciūt qd̄ eis nō licet: s̄ faciūt qd̄ de iure facere p̄t: t̄ qd̄ eccleie v̄p̄tati expedire credendū est fm̄ ineffabile diuine p̄uidētie ordine: q̄ speciali cura ecclesia suā dirigit t̄ regit. Pōt tñ euenire interdū vt ali qui circūsum talis p̄tātis inordinatē se habeāt t̄ in actu et in affectu quū etiā p̄tē spūali nōnulli v̄tāt̄ indebitē: t̄ tñ p̄as de se iusta t̄ iurisdictionē nō p̄tērea est culpāda. qd̄ b̄n̄ p̄bat p̄ Aug. r̄. q. v. neq̄ em̄. t̄ adde qd̄ dicit. s̄. in. viij. ar. C̄ Alia dubitatio est circa id qd̄ s̄. lvi. ar. s̄. h̄z t̄ amplio: dicitū est qd̄ papa instituit regis p̄tē. cōtra qd̄ videt̄ esse illud. qd̄ imperiū a solo deo est in auct. quō oportet ep̄is. in p̄n. coll. ij. t̄. r̄. q. iij. q̄stū. Et apo stolus ad Rom. xij. Dis p̄as a deo est. r̄. q. iij. qd̄ cul p̄t. nō ergo a papa instituit potestas regalis vel imperialis. Itē ars sup̄ior: licet v̄tāt̄ inferiori ad vsum t̄ obsequiū: non tñ eā instituit sicut et in p̄posito. C̄ Ad h̄c dubitationē dicendū est sicut t̄. s̄. dicitū est: qd̄ spūalis potestas habet instituire tēporalem vt sit. et iudicare: si bona non fuerit. C̄ Ad id quod obijcit qd̄ imperium est a solo deo: dicendū est qd̄ intelligatur esse a solo deo.



nō mediāte coopatiōe creature: sic nō ē verū imo ē a deo mediāte institutiōe hūana: cui⁹ natura inclinā ad regi-
 mē sicut ad socialē vitā. vñ pot dicitur ē a deo mediāte coopatiōe naturalis inclinātiōis institutiōis. Et em̄ intro-
 ductū regimē hōib⁹ ex iure hūano: qđ a natura orit. di. vi. s. hys ira. Si autē dicat a solo deo: qđ est solū de iure naturalis: nō ē p spūalē prāte institutiō: sic dicitur sicut r. s. dicitur ē qđ fm esse informē et imperfectū est a solo deo: qđ de oia suo mō pfecte et pfecta agat. Sen. s. hys esse fo: ma-
 tū et pfectū est a deo mediātib⁹ hys qđ hñt spūalē prāte in ecclia: qđ a grā pcedit: et ad grām ordinat. **C** Vel pot dicit qđ institutiō pncipis tpalis: vt pnceps est sup hoies et in re hūano hys esse. ar. ruij. di. legim⁹. ibi. quō n̄ exercitus faciat imperato: em̄. s. institutiō pncipis tpalis vt pnceps christian⁹ sup hoies christianos: est a prāte spūali. ar. bo. et de sacra vnc. c. i. Sicut em̄ p ministeriū spūalis prātis efficiat aliqđ christian⁹. de cō. di. iij. post qđ ascendit. Ita est sicut aliqđ pnceps christianoꝝ i ministeriō eiusdē prātis cui qđlibet christian⁹ iure diuino subijct. et de ma. r. obe. solite. s. nos autē. **C** Et est sciēdū qđ quū sit duplex prās spūalis. scz ordinis et iurisdictionis. et de elec. r. i. missam. vbi de b. vrraq; quodāmodū requirit ad institutiōe christianoꝝ pncipiū: qđ prāte iurisdictionis eligat vt sit pnceps et prāte habeat: s. ex prāte ordinis adhibet vncio et consecratio: qđ designat firmitatē et scitātē prātis ei⁹. et de sacra vnc. c. i. **C** Itē differt in b imperiū a papatu: qđ imperato: recipit iurisdictionē a pppo: papa immediate a deo. vt no. ex de trāsla. c. i. in glo. i. r. i. vide. **C** Ad id autē qđ obijct. qđ nō est prās nisi a deo: dicitur qđ sine dubio a deo est ois prās: sed nō excludit opatio hūana ex b. Nā fm esse imperfectū est a deo: qđ in suo mō semp pfecte opaf vt. s. dicitur est: mediāte institutiōe hūana qđ naturali. fm nō esse pfectū est a deo mediāte institutiōe humana supnaturali. Verūm ppter b hōib⁹ apli sciēdū est qđ non ois prās est a deo eodē mō: s. qđ ē p institutiōe hūana nā naturalē: sicut est cōiter apud hoies cuiuscūq; rit⁹: vel est p spūalē dei ordinatiōe: vt fuit in pppo israelitico: vñ est p ministroꝝ formatiōe: vt in pppo christiano: vñ est iusta de pmissione: et hūmōi est prās maloz pncipiū: qđ vi aut dolo sibi prāte vsurpat. ar. ad b. ij. q. vij. c. i. r. iij. q. v. s. hinc notandū. Et ex b pot solui qđ hō videt esse inter hōib⁹ apli p dicitur scz qđ nō est prās nisi a deo. et hōib⁹ qđ pphete: etis ex plona dei de qđbusdā. Ipsi regnauerūt et nō ex me. **De** ec. vij. q. i. audacter. Nā ois prās est a deo vel operāte. sicut prās bonoz pncipiū: qđ recte accipit prāte. vel pmittere: vt prās maloz sibi vsurpātū potestare. Et isti dicuntur regnare nō ex deo: qđ nō regnāt ipso opante: s. solū pmittere. et hec pmissio iusta est. Nā vt dicitur glof. sup hōib⁹ apli iā dicitur: iniusta nō est vt improbis accipiētib⁹ nocēdi prātem bonoz patētia pbe: et maloz iniq̄tas puniat. Nā p prāte diabolo traditā: et iob pbat⁹ est vt iust⁹ appareret. **Job**. i. r. petrus tētatus ne de se psumeret. **Mat**. xxvj. **Zuc**. xxij. et de pe. di. ij. si em̄. r. ex qb⁹ sibi. **Petr⁹** ad que. r. l. di. p dicitur. **Et Paul⁹** colaphiza tus ne se extolleret. ij. ad **Cor**. xij. et iudas dānat⁹ vt se sus pederet. **Mat**. xxvij. in pn. r. de pe. di. iij. iudas penituit. et. c. nihil. vide. r. c. inter oia. **Et** ita de⁹ iniusta prāte: quā iuste pmittere: dicitur: dū ex ea bonū aliqđ elicit. et fm hoc etiā mala prās ex dei ordinatiōe est. licet em̄ de⁹ mala nō efficiat: sicut ostēdit rūs **Aug**. qđ de⁹ bonas volūtates adiuuat: malas iudicat: oēs ordinat. ad b facit. xxij. q. i. qđ culpaf. ad n. xxij. q. v. s. hinc notandū. **Vel** aliter dicitur qđ aliud est prās: aliud vsus prātis. ar. ad b. r. v. q. i. s. ecce in hoc prās aliqñ est mal⁹: et ideo nō est a deo. r. q: regnat re est prāte vt: ideo dicit de qđbusdā. Ipsi regnauerūt et nō ex me. vñ glof. sup eodē hōib⁹ apli. Nō ē prās nisi a deo: ait. Nō est prās aliam hōi bono vel malo: nisi a deo data: vñ pilato dñs ait. Nō haberes in me prāte vllam nisi tibi datū cēt desup. **Job**. i. r. p. c. qđ culpaf. **Malitia** ergo

Prās spūalis duplex ordinis et iurisdictionis.

hōim cupiditatē nocēdi p se hys: potestare autē: si ille non dat: nō hys. Nocēdi volūtās pot esse ab hois aio. potestas autē nō est nisi a deo. sic dicitur prātis vsus malus nō est a deo. prās autē quū sit bona: est a deo: et ideo mala prās dicitur nō ex deo regnare: qđ male vsit prāte. **bono** dō cōtra. ex deo regnat: qđ prāte bñ vsit in hoc deū imitādo. Nā sicut **Reg**. ait sup illud **Job**. xxxvj. **Deus** potestas nō abijct: quū ipe sit potēs. deū qđ ppe imitari desiderat. qđ falsū gñū potētie alienis intētus vilitatib⁹: et nō suis las hōib⁹ administrat: qđ platus ceteris p desse appetit nō pesse. ad hoc. viij. q. i. qđ epatū. et hoc est bñ vsit prāte. **Vel** aliter dicendū est sicut **3rd**. dicit. iij. li. de summo bono: qđ bonū nā malāq; potestare de⁹ ordinat: s. bonā pppit⁹: malā ruitus. **Reges** em̄ qñ boni sunt: muneris est diuini. qñ vero mali sunt: sceleris est ppli. fm em̄ meritū plebiū dīponit rector vita. **re**llare **Job**. xxxij. **Qui** regnare facit hoiem hypocrita ppter pctā ppli. **Grascente** em̄ deo talē rectorē ppli suscipit: quāle p pctō meruerūt. ad hec. ij. q. vij. c. i. r. vij. q. i. audacter. **C** Ad id qđ vltim⁹ obijct. qđ ars sup perio: nō instituit inferio: ē dicitur est qđ licet supio: ars nō instituit ipsam artē inferio: ē p cōmūz modū: tñ instituit eā pfectiue in quātum dat ei opandi modū et formā fm exigentiā finis quē ipsa supio: ars intēdit. et similiter potestas spūalis pfectiue instituit spūalē vt. s. dicitur em̄. **Vel** dicendū qđ licet ars supio: nō instituat artē inferio: rē: tñ instituit vt sint aliqui artē illā habētēs et exercētēs. Similiter potestas spūalis non instituit spūalē potestare fm se. qđ hoc mō est a solo deo: s. instituit eā in hoc subiecto: dū instituit eos qđ talē prātem habere et exercere debent. **Et** qñ dicit sup: a qđ spūalis potestas hys instituit realem vt sit: intelligēdū est de hoie habēte potestare vt dicit glof. sup hōib⁹ p. apli. **Nō** est potestas nisi a deo. **Noie** prātis interdū accipit potestas ipsa: qđ daf alicui a deo. **xxij**. q. i. qđ culpaf. aliqñ ipse hō habēs potestare sic accipit et de homici. tua. s. inare. **Et** igit hoc mō exponē dū: qđ prās spūalis instituit realem: qđ hō habēs potestare spirituale cooperat deo: vt aliqđ hō alius habeat et exerceat potestare realem. ar. bo. vij. q. i. licz ergo. et fm hoc pot aliter exponi id qđ s. dicitur et inductū est: scz qđ imperiū est a solo deo. hoc em̄ perit est: ppter imperiū accipitur p prāte ipsa impiali fm nō tñ si accipiat pro hoie qđ hō hōib⁹ prāte: sic nō est a solo deo: qđ ralis hō habeat et exerceat prātem imperialē est a deo mediāte coopatiōe hominis habētis prātem spūalem. de elec. venerabilen. **C** **ff** **Alia** dubitatio est circa id qđ dicitur est qđ prās spūalis respectu tpalis se hys in rōne cause efficiētis et finalis. cōtra qđ esse videt qđ efficiēs et finis nō coincidūt in idē creaturis: s. solū i deo: qđ si spūalis potestas hys rationē finis respectu tpalis: nō poterit habere rationē efficiētis et mouētis. et ita nō instituit neq; iudicat eā. **C** **Ad** hoc dicitur est. qđ huic rōni aliqui imitunt dicentes. qđ spūalis prās nullo mō se habet ad tpalē sicut efficiēs et mouēs: sed solū sicut finis. hoc tñ dicitur est in se fallū: vt p r. s. determinat. **Et** ratio nūc in ducta cui imitunt fallū est: qđ fallū accipit dū dicit qđ efficiēs et finis nō coincidunt in idē in creaturis. Nā ars architectonica respectu subseruētis hys rationē pncipij mouētis in quātū su perat ei. et hys rationē cause finalis in quātū opus ei⁹ ordinar ad suū finē. **Et** sicut ille qđ pncipaf fm prātem spūalē: habet rōnem efficiētis et mouētis: et etiā finis respectu eius qđ pncipaf fm potestare tēporale est: cir id quod dicitur est. **qđ bñs** **Petr⁹** dabit iura impij terreni. et qđ reges p sunt regno terreno. Nā cōtra pncipiū dicitur esse videt id qđ dñs ait **Petro** **Matth**. xvj. r. xij. di. in nouo. tñ bi dabo claus regni celoz. nō autē dicit regni terreni. et qđ de vno cōcedit de altero negare videt. **ff**. de condi. et demōstra. cum ita legatur. r. l. di. disciplina. ibi. defecēde peccauit ppli tuus. ac si ei diuina vox diceret. qui in tali pctō lapsus est: me⁹ nō est. r. in glof. ar. qđ de vno cōcedit

In pas pa hūa no iure habet tpalem prātem.

In spūalis prās potestare hōi dicitur vt causa efficiēs et finalis.

In bñs rūs p hōib⁹ dicitur vt dicitur.

Regna vt dei p dicitur tū ordi nua c.

de alio negat. ubi de hoc. Contra secundum dicitur esse videtur. Regnum terrenum est regnum mundi: quod opponitur regno christi. Sic et regnum diaboli. Ita omnes reges essent ministri diaboli. Sed princeps huius mundi. Iohannes viii. xii. et de pe. di. si enim eligat. non dei: quoniam tunc dicitur in li. sapientie. Reges sunt ministri regni dei. Sap. vi. Rom. xii. ar. xxi. q. v. q. malos. Ad has duas obiectiones simul dicitur esse. Regnum terrenum dupliciter dicitur. Uno enim modo dicitur regnum terrenum quod ipsa terrena creatura sibi constituit tamen vel tamen sine. Tale regnum est malum et diabolicum: et opponitur regno celesti. Et de isto regno dicit Augustinus in sermone euangelii li. Mar. v. Videtur iesus turbas. superbi appetant regna terrarum. Et diabolus dicit rex omnium qui in aquis sunt. Et rex super omnes filios superbie. Job. xl. de pe. di. si enim in fi. Alio modo dicitur regnum terrenum illud id est quod celeste. scilicet congregatio vel societas bonorum peccatorum in terris. vñ Greg. in homilia. Regnum celorum plenius typis ecclesia dicitur. Nam ex eo quod ad bona celestia finaliter ordinantur: regnum celeste. Et eo autem quod ad hoc conuersat in terris: et ipsius bonis terrenis vñ dicitur regnum terrenum. Et hoc modo dicitur Petrus et quilibet eius successore: huius iura imperii terreni. sicut huius modo christiani reges imperant regno terreno. In hoc ergo quod christus ait. Tibi dabo claves regni celorum. intelligit quod et concessit iura regni terreni. quod id est regnum dicitur terrenum propter vñ spualium et terrenorum. et dicitur celeste propter speciem et amorem celestium. vñ et sequitur ait christus. Mar. xvi. et xxi. q. s. Quodcumque ligaueris super terram: erit ligatum et in celis. factum est de ma. et obe. solite. s. nos autem. sic et princeps secularis: licet dicitur esse regno terreno: tamen huius aliquid in iura celestia. Quis enim non habeat potestatem immediate super spualia per quod huius celestia: tamen huius potestatem immediate super spualia et terrenam: vñ ordinant ad spualia: obsequium tamen eius. Ideo dicitur et huius. ar. in. p. in. q. p. r. a. s. regia spualis dicitur spualis finem alique modum: et potestatem eodem modo potestatem dicitur celestia. Nam et si ex potestatem potestatem non ordinant nisi ad finem naturalem: tamen in quantum dirigunt imperio spualis potestatis: ordinant ad supernaturalem que intendit immediate ipsa spualis potestatis. xvij. di. duo. C. Alia dubitatio est circa id quod dicitur est. quod papa iure humano. s. ex occasione constantini: huius etiam potestatem tenet potestatem. Nam papa videtur esse quod Augustinus ait. iij. de ciui. dei. c. iij. et dicitur. xxv. ar. ibi. et si dicitur. quod regna sine iustitia non sunt nisi magna latrocinia. Sed vera iustitia non est ubi christus non est rex: vñ id est Augustinus ait. li. de ciui. dei. c. fa. c. xii. q. i. vbi sana. que videtur quod regnum vel imperium romanorum fuerit latrocinium. et quod Constantinus ipsum obtinuit: quoniam nodum christus potestatem esse subditum: et ita Constantinus de iure non potuit accedere imperium quod non iuste habebat: ergo papa potestatem Constantinus non humano iure: sed huius mano facto accepit: quod ex iure diuino habebat. ibi quod nisi huius habuit. dare non potuit ei. et c. s. ibi. quod possit honore tenere quod ab illo accepit: quod potestatem non habuit dare legi time. et c. q. i. gra. ibi. si autem non huius nec gratia: nec non gratis cuius dare potestatem. et c. q. pfectione. ibi. Qui honore non habuit: honore dare non potuit: nec aliquid ille accepit: quod nisi huius erat in dare. et de ca. dicitur. quod ad pn. ibi. cu. dare. lxx. di. nulla ratio. ibi. Quis ambigat nequaquam ab ipso esse tribuere: quod non doctus fuisse collatum. et vñ. di. p. vñ. ibi. qui non huius non huius propter delictum ignorantie: quod alijs tradit. q. i. vñ. ibi. q. quod non habuit: dare non potuit. q. vñ. q. vñ. n. ibi. q. quod non potest sequi strari: quod non huius. et de iure. pa. q. autem. et de dona. iter vi. et vñ. nup. et de hoc. no. et de sup. ne. pre. c. q. d. est in glo. ar. et de regu. iu. nemo potest ubi de hoc. Ad huius dubitationis dissolutionem videtur esse quod regna sunt bona et iusta: et quod non. Circa quod sciedum quod finem Augustinus. li. v. li. de ciui. dei. Regna non fato: non ca sumo a falsis dijs erant: sed ordinata sunt vñ iuris veri dei potestatem: cuius manu sunt omnium potestates: et omnium iura regno rati. s. quod sub potestatem dei sunt non solum bona sed mala: licet cer. diuersimodo: quod bona efficit mala non permittit. et ex ipso bona dicitur: ideo vñ est videtur an iura regnorum sciant

sub dei potestatem sicut mala vel sicut bona. Sciedum est ergo quod esse in hominibus regna et regiminis potestatem bonum et expeditum est humano generi. Nam potestatem: quod est in humana natura: non sufficit hominibus potestatem rationis. propter quod expeditum est ut hominum societas: quod vñ in pluribus non sufficit regere seipos: regant et dirigant per aliquem vel per aliquos qui pre alijs viget potestatem in intellectu. vñ Mar. x. et forte potestatem detes. et. xxvi. di. s. ecce. Ite propter malitiam humanam homines mala operantur: et se inuicem ledunt: ideo expedit alijs quos esse alios rectores per quos homines cohibeantur a malis. xxi. q. v. non frustra. di. iij. facte. in phemio decretalium: Rex pacificus. et in phemio dem. Iohannes eps. et c. Ite propter amorem hominum ad seipos singuli querunt pro comodo: seipos amantes: et quod sua sunt querentes. s. ad Timoth. iij. ad Phillip. p. h. viij. q. s. sunt in ecclesia. oportuit ergo esse alijs gubernatores communitatis: quod quereret et pararet bona comoda. vñ. q. s. scias. xvi. q. s. nos autem. Ite in omni multitudine opus esse alijs quod reguntur: sicut in diuersis rebus naturalibus videri potest: quod in humana multitudine opus esse alijs quod multitudo regatur. sicut in quod homo est animal sociale et communicatum. societas autem et communitas non seruatur: nisi per aliquem: si non sit alijs quod cura huius de communi bono multitudinis. et societas dicitur Salomone. Ubi non est gubernator: populus corruet. Pro uerb. x. Expedit igitur in hominibus esse alijs alios rectores per quos ignorantia dirigantur: peccata cohibeantur et puniantur: innocentes defendantur: bonum commune pareat: et societas ipsa conseruet. Hoc tamen regimine hominum quod recta via: quod non puerfa sunt assecuti. Recte quidem puenit quod ad regnum: quando vel ex condico et communi consensu multitudinis potestatem. vñ. q. s. licet. et de elec. q. propter. Et per hoc et ipse dei specialis ordinatio: vñ in populo israelitico factum est. Leuit. viij. et de elec. qliter. xxi. di. s. s. seu et institutio illorum quod vñ ceteri gerunt: vñ in populo christiano debet esse. et de sacra vñ. c. vñico. Peruerse autem quod puenit ad regnum: quoniam ex libidine dñandi vñ aut dolo: aut pericio: aut indebito alio modo sibi vñ surpauit regiminis potestatem. s. Mach. iij. ibi. Amasiebar. Jason super. Dñe summum sacerdotum adito rege promittens ei argenti talenta. eccle. et de elec. qls. et de sumo. p. tuas. s. q. s. pncipat. et c. vñ. scias. lxx. di. miramur xxi. q. s. quod culpa. ibi. libido dñandi. Et dicitur tamen alijs quando aliquem indebite assequi potestatem: quod tamen postea reat et verus rex: efficit: vel per consensum subditorum: vel per auctoritatem superiorum. ar. et de renu. nisi cum potestatem. s. p. sone. Sicut autem in modo acquiri potestatem regiminis contingit esse rectum et per uersum: ita et in vñ ad eptem potestatem. quod dñam vñ recte potestatem restare quod huius: quod dñam autem potestatem. Et huius nascit distinctio quod dñam vñ. Nam quoniam dñam est regnum rectum vel regimine et quantum ad modum acquiri: et quantum ad vñ sum: Quoniam dñam autem regnum puersum quantum ad vñ sum: Quoniam dñam non est regnum rectum quantum ad modum acquiri: sed est puer sum quantum ad vñ sum: Quoniam dñam autem regnum e conuerso est puer sum quantum ad modum acquiri: sed est rectum quantum ad vñ sum: huius rarius contingit: quod vñ bono exitu paguntur: quod malo sunt principio inchoata. vñ pre. c. miramur. Illa ergo regna sunt iusta et legitima: in quibus modum acquiri potestatem et vñ sum potestatem est rectum. et huiusmodi regna sunt sub dei potestatem sicut bona. Illa non sunt iniusta: in quibus vñ sum dicitur vel alterum deficiat. et huiusmodi sunt sub potestatem dei sicut mala. Permittit autem de huiusmodi regnum. vel ad pbationem bonorum. vel ad penam malorum: vel alijs causis sibi cognitibus. ad hoc. xxi. q. v. s. hinc notandum. Et finem determinans dicitur et c. quod apud gentes aliquid potestatem regiminis recte sunt assecuti: et ipsa potestatem sunt recte vñ: ideo apud eos fuerunt aliqua regna legitima et iusta suo modo et iure civili. Et autem delcedam ad regnum siue imperium romanum: cuius monarchia tenuit et dicitur sciat: dicitur quod istud regnum omnium regnum gentium fuit laetius et sublimius et fortius. et est quartum regnum finem Danielis in interpretatione ferreum. Dan. ij. ibi: Et regnum quartum erit velut ferrum: et quod ferrum conminuit et domat omnia: sic conminuet omnia hoc et preter. Ad idem. Mach. viij. et iniuste quod dñam inces

Bifaria
quod puenit ad regnum.

Impium
romanum
omnium
alijs ex
cellenti.



dit: q; p latrocina & violentias & homicidia. ar. vij. q. i. in apib; s; i pcessu bonis moib; regerbat; ppter qe meruit ta lare ac poteter augeri. vt btus Aug. ait. & Hiero. xviii. q. i. s; ex his. ibi. dicitur; romani pmeruerit imperiu. & di filari; de istis dicitur; s; xviii. ar. d. et si dicat. & rlfj. ar. post pu. ist; opus. Et ppter bonu regimē ipsi impj oib; gentib; factu est quodamō grati. ita vt volūtarie impio romano se subicerēt: vel eis iperiu tolerarēt: vt in pie. c. vij. i. Macb. Et ita factu est quodamō iustū atq; legitū mū: nō tñ p omnē modū iustū. tñ ppter malū et; initium. p. c. pncipat; Tū ppter ch;stiane fidei fundamētū defes trū; & falsos deoz cult; qb; attribuēbāt hui; regni potēt; tū. Tū ppter p;atris malū vsum i pcessu; q; plures eozū q pncipabant in ipso regno v; impio tyrāni fuerūt: male vrētes p;ate regiminis. marie s; fide orthodoxā dñi nri lesu ch;sti: eā quātū poterāt exterminātes: & innumeros p ea marty; isates psequētes & punitētes. vñ Aug. in ser; mone vñ; marty; is ait. Et reges terre q; ppter idola p; sequebant; ch;stianos &c. Tū petru; & paulū pncipes nri dei occiderūt. xij. di. q;uis. & xij. di. sacrosctā. ij. q; vij. btus petru;. et de elec. fundamēta. li. vj. Et ij q; boni fuerūt: In dñi sunt vñ; p;ate quātū ad oia: s; quātū ad aliq;. Cōstātis nus tñ inter alios laudabilis ex;ritir ppter multa: vt p; et scriptis in q; b; referunt; gesta pncipiū romanor;. & i ges tnis b;ri Syluestri q; approbata sunt. xv. di. sc;ā. d. iā nunc. ibi. Irēacr; b;ri syluestri. facit ad b. xij. q. i. futurā. xvij. di. p;stātinus. iuste obrinuit iperiu hūano iure: & ideo poruit illū iure concedere q; tenebat. plus placet tñ ratio Joā. q; ponit. l. xij. di. ego. glof. i. Ad illud q; qd obijct; q; regnū romanū quū esset sine iustitia: fuit latrociniū: dicit; dū est q; illud regnū est latrociniū in q; est defect; iusticie q; iusticia. in regno aut; romano pncipue post q; cepit auge; ri: fuit q; d; aliq; iusticia politica & ciuilitas: nō tñ illa q; e; for mata p fide ch;risti: q; sola vera iustitia d; . xviii. q. i. vbi sa; na. Et ideo regnū romanū nō fuit latrociniū p illo tpe: tñ nō erat p oēm modū iustū: q; iustū regnū p oēm mo; dū esse nō pōr: vbi deest fides ch;risti. Tū scēdū q; apud gētilē; fide ch;risti habuerūt: poruit esse iustū regnū si; disciplinā. ad n. Apud iudeos etiā iustum regnū esse po; tuit deo spēaliter pudente regimē ipsi p; p;lo ist; in q; etiā erat fides ch;risti v; tūri. i. Reg. xvj. Apud ch;stianos q; pōt esse: & est iustū regnū indubitanter. Apud infideles aut; quātū cū q; recte viuētes al; pōt esse iustū regnū h; n; aliq; d; nō tñ p oēm modū vt dicit; est. In iustū aut; regnū poruit esse: & fuit: & est aliq; tā apud fideles q; apud inf; deles. de b; lat; scripti. s; post; Innocē. & vñ. q; de b; no. et; de vo. & vo. re. q; sup; his. C; Alia dubitatio est cir; ca id qd dicit; est: q; habētes p;atē sp;alē: possunt possi; dere tpalia. s; qd videt; esse qd dñs ait ap; phs quū eos ad p;dicandū misit. Nolite possidere aurā neq; argentū &c. Mat. x. vbi & h; yosof. hoc ergo pceptū pmo qd d; discipu los facit nō esse suspecios. S; o; ab oi eos liberat solici tudine: vt vacationē oēm tribuat; d; bo dei. Tertio docet; eos suā h;ritē. h; n; epe eis & postea dicit; Luc. xxi. Nunq; d; aliq; d; defuit vobis. qn; vos nisi sine saculo & pera; Irē ibi Hiero. Qui aut; diuitias detritauerat: que p aurū. et; argentū & es signant; ppe modū vite necessaria ampu; tat: vt ap; h; v; religionis doctores: q; instituebāt oia dei puidētia gubernari: seipos ostēderēt nihil cogitare de; craftino. glof. vñ. addit; neq; pecuniā in zonis vris. Duo em sunt gna necessaria: vñ. q; emunt; necessaria: qd intelligit; p; pecuniā in zonis: Aliud ipa necessaria qd int; telligit; p; pera;. C; Ad hāc dubitationē dicendū est: q; pla ti eccl;az pnt tpalia possidere. tū ad sustentationē vite. tū ad dispēsandū paupib; & in alios pios vñs. Nec solum quātū ad vñs; h; enā quātū ad dñi tpalia pnt eccl;ie pos; sidere & h;re. ad b. xij. q. i. deri. q; d; duo. c. expedit; vbi de b; in pma glof. & c. vidētes. lxxvj. d; s;aris. xij. q. ij. aurū h; es; dētia. xvj. q. i. qm; quicq; d; sollicitudinē circa ipa; tpalia

Apud qd iustū reperiat regnū.

In spūa lē hntes p;atē; possunt tpalia posside; re.

dñt alis; cōmittere. ij. q. i. te qd dē. vt libere valeat intēdere actib; spūalib;. vt ibi. & lxxvij. di. plarū. & c. epa nllā. cū. c. se. lxxvij. di. diaconiū. cū. c. se. xvj. q. vij. i noua. Tū & ipm legim; loculos habuisse: q; iudas portabat. i q; p;igura bat q; eccl;ia habitura erat tpalia. Joā. xij. xij. q. i. habe bat. & c. et; p;li. & eccl;ia pmitina in q; erāt ap; h; in cōmuni bona habebat. Act. ij. xij. q. i. c. i. & p;cia p;dio; n; ponebant; an; pedes ap;toz. Act. iiii. & p;re. c. i. xij. q. i. c. i. & p; p; h; papa recipit oblatiōes ad pedes: p;ter oblationē panis i hono re sacificij; qd ex pane cōfici. de cō. di. ij. c. i. & et; de sum; ma. tr. c. i. s; vna. & p;ter oblationē p defunctis ad p;futan dñ; errorem q; nō p; sunt elemosyne p defunctis. s; illud xij. q. ij. aie. ap; h; tñ postea cōmiserūt dispērationē. vñ. dia conib;: vt libere vacaret; d; bo p;dicatiōis & oroni. Act. vj. C; Ad id q; qd obijct; de d; bo ch;risti ad ap;to; d;icēdū est q; b; mādauit ch;rist;: nō q; illatū esset possidere aurū et; argentū: s; vt al; vidētes ap;to; p; tēnere tpalia: ma; gis mo uerent; ad p;uersionē. vñ sup; illud Mat. x. & p;ceptis ne qd tollerēt; in via: nisi vñ; q; tñ & c. & h; o; p; h; dicit; sic. Instruēs etiā eos: p; b; nō esse amatores; p;uenerūt: & vt vñ; dētes eos p;dicare paup;atē: acq; e; s;at;: quū ap; h; nihil p; beāt. Vel dicit; ad ostēdendū p; dētia quā de deo p;dicato res h;re debēt. Tū Beda sup; p; d;ictū lo cum Mat. Zāta em; p;dicatoz; in deo debet esse fiducia: vt p;ntis vite sum; ptus: q;uis nō p;uideat; tñ hos s; h;ci non desse certissime sciat;: ne dū mēs occupat; ad tpalia: min; anim; p; videat; eterna. Vel b; dicit; vt doceret; q; p; exercēdo p;dicatiōis officio: ois alia cura & sollicitudo p;termittēda est: vt p;ba tur p; auctoritatē & h; yosof. sup; p;ime post;ā. q; incipit; b; ergo pceptū. Vel b; dicit; q; sic erat expēdit; p; illo tpe; in q; magna fides in pecuniā & diuitijs erat: & scā paup;as odio habebat. vñ & h; yosof. homilia. iij. sup; Mat. Tālis est luminis h;ritus: vt nō solū luceat; s; illu; ducat; illos q; sequūt;. Quū em; viderint nos oia p;ntia cōtēnētes: ad futura p;paratos: an; oēm h;monē opib; nris credit;. Quis em; ita est amēs: vt vidēs eū q; h;ri & an; lasciuēbat; & ita bat; oib; e;rat; & ad famē: & in op;ā: & durā vitā: sanguis nis effusione: & oia q; vident; p;niculosa paratū: nō manes; s; t; accipiat; h;nc futuro; d; demōstrationē. S; aut; p;nt; nos ip;licaucim; & immi; carim; q; lter poterat credere q; ad possessionē aliā festinē; Irē damascen;. li. iij. Quā gelū; cognitiōis dei p;dicatū est: nō bellis & arma exerc; tū aduersario; d; deuinctō;: s; pauci nū; di paupes p;fecti et; h;berant; & mortificati crucifixi in carne & mortuū; re; tur gentē p;dicant; sapientib; & insipientib; p;ualuerūt. Vel b; dicit; vt sciat; p;dicatores rōne sui alios debitores esse in tpalib; vñ sequit; in Mat. x. Dign; est em; mercēnari; mer cede sua. Tū Aug. ibi. Satis ostēdit; cur eos possidere b; aut ferre noluerit; nō q; necessaria nō sunt sustentationi hui; vite: s; q; sic eos mittebat; vt eis pec; deberi demon; straret; ab illis qd; euāgelij; credētib; nū;tiarēt. Tū appa ret; hoc nō ita p;cepisse dñm tā q; euāgeliste viuere aliū de nō debeāt; q; eis p;berit; qd; annūtiat; euāgelij;: alioq; d; hoc pceptū fecit; ap; h;: q; victū de labore suā; manū; t; t; i; gebat; s; p;atē dedisse in q; scit; ista sibi deberi. h;caus; Aug. lxx. pbant; s; q; iij. sacerdos cui. Qui aut; al; sequit; eccl;iam nō posse h;re p;puū; de heresi sentiunt; ap; h; coe. de qd; . xviii. q. iij. qdā. h; ap; h; c. & de errore Eualdentū de q; scripti. s; r. ar. d; i;re erro;. C; Alia dubitatio ē circa id qd dicit; est: Petru; fuisse caput ap;toz & oim; fidelij;: & n; p; m; l; m; l; ter eius successorē esse caput eccl;ie. s; em; esse videt; q; vñ; corpus est vñ; caput tñ. et; de of. o; . qm; . h; yosof. fideli; aut; ē caput eccl;ie. ad Lof. i. Ep; b; . et; de sacra vnc. c. i. s; ca fuerat; put; autē. q;re petro & successorib; ei; nō p;uenit; esse caput; C; Ad hāc dubitationē dicēdū est: q; quidā asserūt; p;e; trū nō fuisse caput; nec esse: q; in eo nō fuit plenitudo spi ritualiū sensuū: sicut in ch;risto. & q; nō a Petro vocamur petri;: s; a ch;risto ch;ristiani. de cō. di. iij. post; q; ascendit; Et q; ab ipso non deriuat; ad ceteros p;as spūal; . nō em; ipse solus recepit; clanes; s; tota eccl;ia in ipso q; significat;

In par p; pleni madnes habet p;ntia.

bat tota ecclesia: vt est expsum. xxiiij. q. i. quodcuq. Et oēs
 apst. eiq. receperit a christo potatem & pncipaliter sicut petrus.
 Mar. viij. q. remiseritis etc. q. remissionē. de pe.
 di. i. que peniter. vñ fido. dicit. q. ceteri apli cū petro pa
 rō forio honoris & prātis effecti sunt. & expsum. xxi. di.
 in nouo. vbi de hoc. & xxiiij. q. i. loquit. in pñ. Sed b. asser
 tio nō est vera: imo vbi petrus dicit. est eccle caput: & qli
 ber ei successor: vt est expsum. xxiij. di. c. iij. ibi. Inter brōs
 apst. qdā fuit discretio prātis. & licet oēs apst. essent: pe
 tro tñ a dño cōcessum est. & ipsi inter se idipm voluerunt:
 vt reliqs oib. pesser apst. & cephas. i. caput & pncipatū
 teneret apst. q. etiā eadē formā suis successoribus & re
 liqs epis tenendā tradiderūt. Ad idē pte. c. i. nouo. in
 pñ. ibi. In nouo restamēto post christū dñm a Petro ce
 pit sacerdotalis ordo: q. ipsi pmo pōtificat. in eccia christi
 datus est: dicente dño ad eū. Tu es petrus. Et. h. hic g. li
 gadi soluediq. prātē pncipis accepit a dño. & i. ipm q. pnci
 pēo: esse voluerūt. & c. In pñ. d. erandū q. sicut plenitu
 do prātis nō eodē mō cōuenit christo & ei vicario i oib.
 vt. s. lviij. ar. declaratum est: ita etiā ratio capitis nō eo
 dē mō cōuenit christo & ei vicario: q. christo puenit pnci
 paliter & excellētē: vicario autē ei ministerialiter & secū
 dario. ar. i. q. i. si fuerit. & ideo nō denoiamur a petro petri
 nū: s. christiani a christo. q. denoatio fit a pncipaliori &
 excellētorū. Et ne eccia diuidat. sicut quū dicebat. ego
 qdē sum pauli: ego autē apollo: ego vero cephe: ego autē
 christi. diuisus est christus. s. ad 2. loz. s. Sic etiā nō opoz
 tuit q. in petro fuerit plenitudo spūaliū sensū. hoc em
 puenit ei q. caput excellētē & pncipaliter. Ad de. de eq
 litate prātis addit nō est ver. nā sic accepit eccia clauū
 prātē: vt ab vno deriuaret ad alios. & licet oib. apst. christi
 stus pcessit prātē: tñ voluit in hac prātē Petri hēre pma
 tū & pmetiā sup alios. vt. s. prime oñsum est. ita vt q.
 nis a christo pmo prātē accepit: tñ postmodū a plato
 eis Petro ipam recognoscerēt. h. solutio pbat p d. clemē
 tē. lxx. di. in illis. in fi. vbi demēs papa a ficit. qm nec iter
 ipos apst. par fuit institutio: s. vnus p fuit oib. vbi de. h.
 Dicit nō fido. sane d. inrellig. vt dicitur apst. parē
 habuisse prātē cū petro. i. similit nō autē parē. i. eqlem.
 Et aliter dicitū. q. habuerūt parē prātē quātū ad actē
 et effectū prātis: nō autē quātū ad institutionē & modū ha
 bēdi prātē. nō em par fuit oim institutio: vt prime allega
 ui. & de hoc. in pte. c. i. nouo. Ad id aut qd obijcūt
 q. vñ corpus vnū est caput: dicitū q. christi & ei vicari
 nō dicunt duo capita: s. vnū. q. papa nō dicit caput nisi
 inquitū gerit vicē christi & ei psonā representat. ad hoc est
 de trā. quāto. & c. licet. & ar. et de ap. romana. s. rīso. li. vj.
 vbi dicitur epī & vicarij epī vnū dicunt. & dicit. s. rīso. ar. &
 ar. et de rell. spo. cū venisles. in fi. cū suis pco. ¶ 2. Alti
 rima dubitatio est circa id qd dicitū est papa hēre plenitū
 dinē prātis. qd esse videt. q. papa dicit christi vicarij. Et de
 elec. fundamēta. s. de cer. ille autē qd est vicarij alicui: nō
 hēre plenitudinē prātis qd est in eo cui est vicarij. et de of.
 vica. lxx. c. cū in gñali. li. vj. Ad hāc obiectionē dicit
 dū q. dato q. noie vicarij nō impozet plenitudo prātis:
 nō ppter hoc dicitū est q. papa qd est vicarij nō habeat
 plenitudinē prātis. q. hęc plenitudo intelligit & exprimit
 et alios noib. q. ipsi cōueniūt: vt eo q. dicit caput: vt. s. d.
 ad hāc dubitationē pte pbatū ē. & p. ar. vñ cātar eccle
 sia: hāc oēs pastoz. & alia plura: vt et de elec. vbi piculū. s.
 ceterū. s. h. cū agit de creatōe vicarij. ¶ 3. Et alit dicit
 dū q. aliud ē pñderare ppetatē significatiōis nois q. ex
 pmaria ipostitōe puenit noi: aliud nō vsum significatiō
 nis ad quē qd scōario accommodat. Si q. in noie vicarij cō
 sideret ppetatē significatiōis q. pñderanda ē. et de hō. b.
 sig. intelligētia. & c. in his. s. fi. sic nō ipoztat p hoc nomē
 prās diminuta. vicarij em dicit a vice: q. noie opus & offi
 cū infinnat. vñ vicarij alicuius dicit q. agit opus illi: hñ
 quē modū apli dicunt vicarij christi: sicut in pñtōe dicit.
 ¶ 4. Nos opio tñ vicarios eidē scz gregi pmlisti pesse pa

stores. & psequenter successores apstoz: q. sunt epī: vicarij
 christi dicit & apstoz. et de sacra. vnc. c. i. s. a christo. xxiiij.
 q. v. mulier. Sed sicut in vicarij christi dicit: summū pastoz ec
 clesiasticū gregis. Petri successor. Hinc etiā in alijs rebus
 q. vult libet vna res dicit alteri vicaria q. i. equaliter. vñ dicit in
 Leuitico. Qui pcesserit aial reddat vicariū. i. aial p aia.
 Leui. xxiiij. q. d. reddat equalēs. i. aial p aial. vt a pte irel
 ligat totū. xxiiij. q. iij. meretrices. aial videt eq bonū: als
 nō esset restitutio debita: qd inredit lex et de iniur. & dā.
 da. si bos alicuius. Et ita et ppetate significatiōis nois
 quū aliq. dicit alicui vicarij in officio seu prate: infinnat
 prās in eo nō diminuta: s. eq. vñ si epō gñalem det po
 testatē suo vicario: & specificatis q. bus dā maioribus: sequat
 clausula gñalis. & oia alia. & talis vicarij in oib. tantam
 prātē hēre in his q. spectat ad iurisdictionē: quātū epō ad in
 star pcuratoris. et li. vj. de pcur. qui ad agēdū. s. i. vñ no.
 ¶ 5. Et de of. archidi. significasti. & Jo. an. et de of. vica.
 licet. li. vj. in glo. s. ponē. Si dō in noie vicarij cōsideret
 vsum ad quē qd ex accommodatiōe trahit. sic aliq. sumit
 h. nomē ad designādū prātē nō plenā: vt ille hñ hñc mo
 dū dicit vicarij alicui: cui ab eo comittit prās: nō tñ plenā
 & totalis. huius autē replū habent. i. & rōdo. vbi dicit: q. moy
 ses ex cōsilio Petro cognati sui. elegit viros strenuos de
 pplo. q. v. comittit iudiciū. minor & faciliū. maior & gūio
 ra reseruās ad se referēda. & rō. xvij. Sic & archidiacon
 q. est vicarij epī audit iurgia singulorū: maior vero ad
 epim refert. et de of. archidia. ad h. Hoc etiā plari eccle
 imitādo faciūt pstitutes i causis & negocijs q. tidianis: &
 in minoribus opib. q. dā q. ab aliq. vicarij. et de of. vica.
 cū in gñali. li. vj. ab aliq. officiales dicunt. et. lxx. c. r. rō
 mana. li. vj. ¶ 6. Et aliter dicitū ad obiectionē q. suppo
 sito q. vicarij minus possit q. ille cui vicarij est: recte pa
 pa vicarij epī dicit. nō ei hēre totā illā plenitudinē prātis: quā
 epō hēre: sicut supra declaratū est. lviij. ar. h. hñ prātē spūa
 lis & rpalis: q. ad regimē militātis comunicata est eccle
 ab ipō dño nō iesu christo in clauū dātio. Mar. xvi. et
 r. di. s. i. & xxiiij. q. i. s. si autē. h. sic adde qd scriptū. s. r. xvij.
 art. s. ad illa q. pnt. vbi rñdi ad aliq. de istis & alijs opib.
 mones. ¶ 7. Ad cōplēmentū autē papalis prātis plenarie
 et gladij vtriusq. pñerētis ad eū. licet diuersimode: pono
 extrauagantē dñi pape bonifacij. viij. q. ista determinat
 questionem: cuius talis tenor est. ¶ Articulus. li. A

¶ In sanctā ecclesiā
 catholicā & ipam aplicam. qd impoztat ista
 quoz: hba. vna. sancta. ecclesia. aplicā. scilicet
 pñ. s. lviij. ar. h. pmo em. & plenū. s. i. ar. lxxij.
 p totū. ibi vide. v. g. fide q. est de re no. v. de pe. di. iij.
 s. finis. h. i. domo. als. c. c. & vide. qd. nō. et de sum. tri. sup
 rubricā. in glo. qm omne. & credere nihil aliud est q. fide
 hēre. de cō. di. iij. nihil. credere cō. mur & tenere. fides ista
 est in simbolo niceni cō. d. s. q. d. cātra. in eccia. & credo in
 vñū deū. in fi. vbi ponunt p dicitā hba: de q. simbolo. r. v.
 di. canones. tibi fit mētio de simbolo aplico. & i. glo. apli
 de. iij. symbolis. nō. et de sum. tri. c. i. i. glo. magna. q. inci
 pit. qm ad fidē vna voco. xxiiij. di. qui epō. vj. ista extraua
 gantē. Nos q. hāc firmiter credimus & simpliciter pntes
 mur. et de sum. tri. c. i. in pñ. et quā nō ē sal. nec remissio
 petoz. xxiiij. q. i. s. si autē. & c. oibus. de p. di. i. verbū spōi
 d. scz christo. Jo. a. iij. xvij. q. i. nupriaz. in sanctis suis. de
 cō. di. iij. q. r. vltra col. h. celebrant em. & c. in cāticis. p. la
 mante. L. an. vj. Una est colūba mea. q. simplex: quia sine
 macula & ruga. Ep. v. r. di. q. uis. pfecta mea. vna ē ma
 tri sue: electa genitrici sue. xxiiij. q. i. loquit. vbi h. eadē ver
 ba ponuntur. & de cō. di. iij. aliud. & exponunt. q. vñū corp
 xxiiij. q. iij. p. mēbris. mysticū representat. cui corpus ca
 put christus. christi vero de. s. ad 2. loz. p. ad 2. of. s. et de sa
 cra. vnc. c. i. in qua vnus deus: vna fides: vñū baptisma. &
 in clemē. de sum. tri. i. pñ. fidei. s. ad hęc. ad Ep. iij. i. pñ.
 & pte. c. loquit. vna nepe fuit tpe diluuij arca noe. Gen. vi.
 s. iij

An pap
 pa pnci
 paliter
 puenit
 prātē

Ana p
 dat esse
 ecclesia